

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhöz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahéttől az
ünnepek után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 282. szám.

Nagy-Várad.

Szerda, 1912. december 11.

A parlamenti őrség.

A képviselőház megszavazta a parlamenti őrsegről szóló törvényjavaslatot, rövidesen a főrendiház is hozzájárul s biztos kilátás van rá, hogy a törvénytárba hamarosan belekerül egy új, teljesen fölösleges törvény, a mely ezentul évi 150.000 korona új kiadással fogja megörvendeztetni az országot.

Százötvenezer korona! A milliárdos költségvetésben elenyésző csekélység, de hogy még sem olyan könnyen kidobható summa, az hamarosan megállapítható, ha elgondoljuk, hogy ebből az összegből például 50 új állami tanító fizetése kikerülne. Vajjon nem nagyobb a szükség 50 magyar tanítóra? Nem hasznosabb őrség volna az az ötven magyar tanító?

Az új törvénynek csak egy ember fog örülni: Pavlik. Szegény már biztosan torkig van hálátlan, kellemetlen szerepével, a melyet bizony nem irigyel tőle senki. Örülni fog, ha végre megint visszamehet az ő békés, kényelmes hivatali szobájába s nem kell mindennap lenyelni egy sereg gorombaságot. Fölváltja őt a parlamenti őrség, az aztán csináljon, a mit tud.

Igen ám, de ez a kis fölváltás 150.000 korona állandó évi kiadásába kerül az országnak! Állandó kiadásba, holott aligha lesz szükség a parlamenti őrsegre sokáig. Elvégre csak helyreáll a rend valamiképpen, örökké nem tarthat a kinn a bárány, benn a farkas játék. Mit fog csinálni aztán a parlamenti őrség? Olyasformán lesz dolga, mint annak a szentpétervári gárdaszázadnak, a mely évtizedeken át vigyázott egy üres térre. Egyszer valaki utána

kutatott, mi a manónak kell ügyelnie ott egy század gárdistának a semmire? Kiderült, hogy valamikor azon a téren egy cárnak a szobra állott, az elé őrség dukált. A szobrot elhelyezték, de az őrség szabályzata megmaradt, kivonult tehát az őrség azontul is mindennap pontosan és hűségesen vigyázott a cár szobrának a helyére. A parlamenti őrségnek is az lesz a dolga ide s tova, hogy vigyázzon — arra a helyre, a hol valamikor Pavlik nem engedte áttörni a rendőrkordont.

Ezért csakugyan érdemes évi százötvenezer korona új terhet akasztani az ország nyakába!

Auffenberg és Schemua bukása.

A bécsi nagy szenzáció, a hadsereg két fő vezetőjének hirtelen bukásának híre tartja izgatottságban a lelkeket. Mikor már a legilletékesebb helyről jöttek biztató hírek, hogy nem lesz háború, akkor mint villám csapott le ez a szenzációs hír, melynek titkos szálaít e percben még nem tudja kibogozni a nyilvánosság. Egyesek ugyan jó jelnek magyarázzák, mások a harcias készülődés befejezésének, melynek hatása kifelé van irányozva, mások egyenesen a háborút magyarázzák belőle.

E pillanatban lehetetlen még teljes világossággal látni a dologban. A helyzet kritikus; a kedélyek különben is fel vannak zaklatva s a kettős személyi változás a legfontosabb katonai állásokban igen alkalmas arra, hogy a nyugtalanságot növeljék, amíg a személyváltozások okai kiderítve nincsenek. Auffenberg hadügyminiszter tudvalevőleg

Magyarországon sem rokonszenvet szerezni, sem népszerűsége szert tenni nem tudott. Távozását az adott pillanatban még sem lehet nyugodtan fogadni, mert az esemény rejtélyesnek látszik, legalább addig, amíg a távozás okai nyilvánvalókká nem lesznek.

A kettős lemondás.

Bécs, dec. 10.

Tegnap délben udvari futár érkezett Auffenberg hadügyminiszterhez s meghívást kézbesített neki délutáni 3 órára, audienciára a királyhoz. Ugyanez a futár kézbesítette a meghívót Schemua vezérkari főnöknek is kihallgatásra, délutáni négy órára. Sem a hadügyminisztert, sem a vezérkari főnököt a meghívás nem találta készületlenül. Az előző napon Ferenc Ferdinánd trónörökös elnöklete alatt tartott katonai tanácskozáson sorsuk már meg volt pecsételve. A hadsereg vezérletének sorsa pedig már elő volt készítve akkor, amikor Romániába nem Schemua vezérkari főnököt, hanem Hötendorf Conrad hadtestparancsnokot küldték ki. Ugy a hadügyminiszter, mint a vezérkari főnök audienciája igen rövid ideig tartott. A felség, eléje terjesztett lemondásukat tudomásul vette.

A lemondás híre Bécsben nagy meglepetést keltett. Este tíz órakor Berchtold gróf külügyminiszter telefonon sürgős értekezletre hívta Stürgkh gróf osztrák, Lukács László magyar miniszterelnököt, Bilinsky közös és Zaleski osztrák pénzügyminisztereket. A tanácskozásról semmi hír nem szivárgott ki. A miniszterek éjfél után még együtt ültek.

A lemondások hatása Budapesten.

Auffenberg és Schemua lemondásának késő éjjel érkező híre Budapesten nagy meglepetést keltett. A politikai körök is álmélkodva fogadták a hírt. Hazai honvédelmi

Mozgósítás miatt

4000 pár női és férfi box, vagy lissé cipő közül választhat kedve szerint most 7 koronáért. Rendes ár sokkal több. Férfi és női posztó csizma, gyermek cipők és csizmák, sapkák, remek férfi kalapok rendkívüli alkalmi árakban december 25-ig.

Heller és Deutsch

Zöldfa-utca, Nagypiac-tér felőli végén levő áruházában 21. szám alatt. TELEFON 12-06.

miniszter a munkapárti klubban látható felindulással közölte a hirt Tiszával és Serényi gróf földművelésügyi miniszterrel. Érdekös *Khuen-Hédervárynak* nyilatkozata, aki mikor a hír tudomására jutott, hogy ily jelentős változásnak már a lehetősége is megerősíti őt abban a felfogásában, hogy *nem lesz háború.*

A hadsereg vezetésében beállott hirtelen változás valósággal megriasztotta az ellenzéki képviselőket, akik korán, reggeli nyolc órakor gyülekezni kezdtek az Országház-kávéházban. Nagy izgatottsággal tárgyalták a legfrissebb eseményt s az a vélemény jutott tulsúlyra, hogy Bécsben a háborus párt kerekedett felül. A szövetkezett ellenzék végrehajtóbizottsága ma délelőtt 11 órakor a Kossuth-pártkörben értekezletet tartott, amelyen a helyzet hirtelen fordulásáról tanácskoztak.

A lemondás oka.

Bécs, dec. 10.

Jól informált helyről jelentik a „Neues Wiener Tagblatt“-nak, hogy a vezérkari főnök és a közös hadügyminiszter lemondása korábbi időkből származó *nézeteltérésekre* vezethető vissza, amely a hadsereg vezetésének együttműködését megnehezítette volna. A kérdést tehát a helyzetre való tekintettel applanálni kellett és ez a tegnapi audiencián történt meg.

Schemua és Conrad.

Bécs, dec. 10.

Shemua lemondásával kapcsolatosan most főlemlitik, hogy 1911-ben, Conrad báró azért mondott le és Schemuát azért nevezték ki, mert Conrădot a delegációban ért támadások nagyon elkedvetlenítették. Most a

helyzet megváltozott: a fölemelt ujonclétszám és a véderőtörvény Conrad felfogásának megfelel és így reaktiválásának akadályai megszűntek.

Az utódok.

Bécs, dec. 10.

A „N. W. Tagblatt“ illetékes helyen szerzett információja megerősíti azt a hirt, hogy a lemondott Auffenberg hadügyminiszter utóda *Krobotin* tábornaszernagy lesz és Schemua vezérkari főnök helyébe hőtzen-dorfi *Conrad* báró lép.

A szerb bonyodalom.

Szerbia kerülő uton békésebb hangokat próbál elhelyezni, Csak kereskedelmi kikötőt akar és hogy nagyobb nyomatéka legyen kívánóságának, — újabb mozgósítást rendelt el.

Bécsből jelentik, hogy a döntés még nincs közel.

Tudósításaink a szerb konfliktusról a következőket jelentik:

Nincs közeli döntés.

Bécs, dec. 10.

Illetékes helyen a leghatározottabban cáfolják azokat a háborus híreket, amelyek ma keringtek s a helyzetnek már igen közel beálló döntő változásáról szóltak.

A berliniek nyugodtak.

Berlin, dec. 10.

Reventlow lord szerint Ausztria-Magyarország hibát követ el, amikor huzza-

halasztja a döntést. A monarchia elég türelmes volt, végre cselekednie kell. Ezzel szemben a berlini politikai világ nyugodtan várja a konfliktus elintézését, mert meg van győződve, hogy a monarchia uralkodója és Berchtold gróf a célszerűbb megoldást fogják választani. Hogy mikor kell a komoly lépéseket megtenni, ezt csak a monarchia tudhatja.

Újabb szerb mozgósítás.

Bécs, dec. 10.

A „Reichspost“ zimonyi távirata szerint a szerb kormány elrendelte az eddig még igénybe nem vett legénység mozgósítását. A behívottaknak 24 óra alatt be kell vonulniok. A fegyver alatt lévő és a háborúból most visszatérő legények csak rövid szabadságot kapnak, míg a tiszteket egyáltalán nem szabadságozzák.

A Prohászka-affér.

Bécs, dec. 10.

A *Neue Freie Presse* szerint a berlini *Lokalanzeiger*-nek a Prohászka-ügyről kiadott jelentését bécsi jól értesült körökben *alaptalannak* mondják. A vizsgálat, úgy mondják, ki fogja deríteni, hogy a szerb kormány tulkapásokat engedett meg magának Prohászka konzullal szemben. Más forrásból pedig éppen szörnyűséges híreket terjesztenek szegény konzulunkról.

Szerbia jegyzéket kapott.

Bécs, dec. 10.

(Saját tudósítónktól.) Ma Ugron István követünk gróf Berchtold megbízásából jegyzéket adott át Szerbiának, amelyben éles hangon szó-

A ROTSCILDOK.

Sok száz éve immáron, hogy Maier Amschel a frankfurti zsidó utcában halálos ágya köré gyűjtötte öt fiát, akikre örökségül hagyta üzleti elveit és a Rotschild nevet. És e száz esztendő alatt a Rotschildok kezükben tartották egész Európa pénzügyi életének jóformán összes szálait, olyan nagy vagyona tettek szert, amelylyel az ó-világ egyetlen pénzdinasztiája sem veheti föl a versényt. Az ő nevükben még ma is ott cseng a milliók és milliók hatalmának félelmetes ereje és az az egykori frankfurti ghetto késő ivadékai még ma is a legnagyobb földi gazdagság fogalmát szimbolizálják a nagy vagyonnoknak csodálattól adózó emberiség szemében.

A Rotschildok őse, Maier Amschel, még mint kis ügynök kezdte meg pályafutását a frankfurti ghetton és ivadékai már mint milliárdos bárók és lordok emlékezhetnek meg azokról a nagy pénzügyi hareokról, amelyeket ez az egyetlen család vivott meg államokkal, kormányokkal és uralkodókkal. Egy vaskos és módfolott értékes könyv fekszik előttem, ebből mondok el néhány jellegzetes anekdotát a Rotschildokról.

Egy alkalommal egy frankfurti asszony — nem éppen a legelőkelőbb társadalmi kö-

rökből való — keservesen panaszkodott az öreg Sudulának és sirva, jajveszékelve valotta be, hogy miért aggódik.

— Kitor a háború — siránkozott — és elviszik az én egyetlen fiamat is, mert nem tudom kiváltani a katonasorból!

Az öreg Sudula a Rotschildok anyja, mosolyogva vigasztalta meg az aggódó anyát:

— Sohse féljen! Nem lesz háború... A fiaim nem adnak pénzt hozzá!

A londoni Rotschild Náthán idegességében sokszor annyi időt sem szakított magának, hogy az eléje járuló kéregetőket jobban szemügyre vegye. Egy alkalommal azután megtörtént, hogy egy szegény zsidó állott meg a londoni krózus íróasztala előtt és Rotschild Náthán meg sem engedte, hogy elmondja mondokáját, hanem szó nélkül egy aranyat tett eléje.

— Hát meg sem ismersz? — kérdezte a zsidó. Mayer Jeremiás vagyok.

— Nem ösmerem — felelte idegesen Náthán.

— Az öreg zsidó most elkomolyodott és halkan ezt dörmögte magában:

— Nem ösmer meg... Nem ösmer meg... Szegény! Három nap alatt meghal! — azzal csöndesen eltávozott.

Az utolsó szavakra már felütötte fejét

a londoni pénzfejedelem. Ideges, de babonás ember is volt és babonás félelemmel félt az átkoktól, hogy azok foghatnak rajta.

— Három nap alatt meghalok! Azt mondja ez az ember! villant át az agyán és idegesen intett titkárjának.

A titkárja nyomban mellette termett. Láttá ezt az embert? — kérdezte dultan Náthán.

— Igen.
— Azonnal hívja vissza. Teremtse elő nekem ezt az embert...

Két perc nem telt el és az öreg zsidó ismét ott állott a londoni pénzfejedelem íróasztala előtt.

— Ön azt mondta, — fordult most hozzá Rotschild Náthán, — hogy három napon belül meghalok. Miért mondta ezt? Hiszen én nem bocsájtottam el magat üres kézzel...

— Az öreg zsidó halkan mondta:

— Nem. Adott egy aranyat.

— Nos?

— De nem ösmer meg. És mert nem ösmer meg, most már nem is merem tegezni. Pedig mi tegeztük egymást, mi barátok voltunk még Manchesterben... És most már meg sem ismert... Szegény ember vagyok... A szegény embert, egykori barátját nem ismerte meg...

— És ezért mondta, hogy három nap

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

litja föl Szerbiát, hogy nyilatkozzék: mi céljai vannak? A bécsi politikai körök erős meggyőződése, hogy Oroszország semleges marad, s így Szerbia engedni fog.

A csöndes Balkán.

A Balkán-államok követői elindultak Londonba s háborus hírek már nem zavarják a Balkán csöndjét. Arról még nincs újabb hír, hogy Szerbia fokozta volna csapatainak előretolását a monarchia háta felé.

A háborúról szóló tudósításaink a következők:

Montenegró békekövetei.

Trieszt, dec. 10.

(Magyar Kurir.) A „Baron Gautsch” hajón Cattaróból Triesztbe érkeztek Popovics Iván, Miusekovic Lázár és gróf Vojnovich Lajos Londonba utazó montenegrói béke-delegátusok, akik egy napi szünet után tovább utaznak London felé.

A bolgár király beteg.

Szófia, dec. 10.

Ferdinánd király holnap visszatér a fővárosba a főhadiszállásról. Talán a szalonkii ut is elmarad, mert a király a fáradalmaktól ki van merülve, meghült és lázas.

A görögök aláírják a fegyverszünetet.

Konstantinápoly, dec. 10.

Porta körökben hire jár, hogy a görögök holnap után aláírják a fegyverszünetet.

alatt meghalok? — Kérdezte Rotschild Nánán. — Csak ezért?

— Nem is, meg igen is. En azután, hogy tönkrementem Manchesterben, kívándoroltam Amerikába. Voltam ott minden: öszvérhajász, kifutó-legény, napszámos, majd végül betegápoló egy kórházban . . .

— És? — vágott szavaiba idegesen Rotschild.

— És ott a kórházban megfigyeltem valamit. Ha a betegek közül valaki már nem ösmerte föl hozzátartozóit, a barátjait, az orvosok mindig azt mondták: „Három napon belül meghal!” Most aztán ön sem ismert meg engem . . . régi barátját. Ezért mondtam, hogy három nap alatt — vége! Nem volt az átok . . .

Rotschild Nánán most boldogan, szívből felkacagott. És ettől kezdve ismét a régi, jó barátja volt a szegény Mayer Jeremiásnak a londoni Krözus, aki nemesak hogy fölsegítette a szegény öreg zsidót, hanem a bankházában is alkalmazta és Mayer Jeremiás később egyik legkitűnőbb tőzsdei ügynöke lett Rotschild Nánának.

Megtörtént, hogy Salamon bárónak egy alkalommal sürgős dolga akadt valahol és hogy gyorsabban juthasson el oda, belevette magát az első kocsiba, amelyet az ut-

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, dec. 10.

Elnök Tisza István gróf.

Amennyiben semmi előterjeszteni valója nem volt, rögtön áttért a Ház

a parlamenti őrség felállításáról szóló törvényjavaslat általános tárgyalására.

Rakovszky Iván előadó ismerteti a javaslatot. Hangzottak el a javaslattal szemben olyan kijelentések is, hogy az elnöknek nincs joga a képviselőkkel szemben alkalmazni erősebb eszközöket, ez a joga csupán a hallgatósággal szemben áll fenn. Ezzel szemben konstatálja, hogy éppen az 1848. törvények adnak az elnöknek olyan jogot, hogy a renitens képviselőkkel szemben erősebb eszközökkel is eljárhatson. A parlamenti őrség katonailag lesz szervezve, éppen azért, hogy hivatásának annál jobban megfelelhessen és a kormánytól teljesen függetlenül fog működni s a Ház elnöke rendelkezhetik csupán vele. Nyugodt lélekkel, hazafias meggyőződéssel és szeretettel ajánlja a javaslatot elfogadásra. (Zaj, helyeslés és taps.)

Miután senki sem kívánt felszólalni, az elnök a vitát bezárta. A Ház a javaslatot általánosságban és részleteiben is vita nélkül elfogadta.

Következik

igazságügyi tárca

tárgyalása.

Kenedi Géza ismertette a javaslatot. Elfogadásra ajánlotta.

Nemess Zsigmond dr a bírák és ügyvédek szakoktatásának intenzívebbé tételét kéri. A javaslatot elfogadja.

Juriga Nándor szerint igazságos ítéletet bíró csak úgy hozhat, ha érti annak a

cán talált. Történetesen egy fiáker volt, még pedig éppen az, amelyet a fia szokott használni.

A bécsi kedélyes fiákeres már előre örült annak, hogy milyen busás borralalót fog kapni az öreg Rotschildtól, amikor már a fiát nem lehetett szükmarkunak mondani. De nagy meglepetés várt rá, amelytől alig tudott szóhoz jutni.

Amikor megérkeztek és Rotschild Salamon báró kiszállt a fiakerből, éppen csak annyit fizetett a fiakerosnak, amennyi az előírt taksa volt. Egy fillérrel se többet. De viszont, ezt sajátkezüleg nyújtotta át.

A fiákerosnak egyszerre leesett az álla. Meglepetve, csudálkozva nézte egyideig a markába nyomott pénzt és ezt olyan feltűnő módon tette, hogy az öreg Rotschild báró végre megkérdezte:

— Talán több volna az előírt viteldij?

— Nem, a taksa éppen annyi volna — dörmögte a bécsi fiákeros — de a fiatal báró ur legalább is háromszor, négyszer ennyit adott volna!

— Ugy? — csattant föl most energikusan Salamon báró hangja. — Hát igen, de az én fiamnak gazdagabb papája van, mint nekem volt!

félnek a nyelvét, akit kihallgat. Szeretné, ha törvény határozná meg, hogy a bírák a felvidéki nép anyanyelvét is megtanulják. A költségvetést nem fogadja el.

Ezután Székely Ferenc igazságügyi miniszter kijelenti, hogy az igazságszolgáltatás terén a szükséges kivánalmakat teljesíteni fogja.

Ezután általánosságban és részleteiben a költségvetést elfogadták.

Ülés vége 2 órakor.

JÓ A CSATORNA.

150000 korona kidobott pénz.

Nagyvárad város csatornázási bizottsága, Farkas Kálmán miniszteri tanácsos közbejöttével, tegnap megvizsgálta azokat a csatornákat, amelyeket a miniszteri tanácsos egy előbbi vizsgálat alkalmával kifogásolt, mert nagy mennyiségű talajvizet bocsátott át.

A mostani vizsgálat szerint a Rhédey-uton, a honvéhadapródiskola főbejáratával szemben levő szennyvíz csatorna aknáiban a Rulikovszky-ut és a Várház-utca felől betorkoló két csatorna által szállított másodpercenkénti vízmennyiség mintegy félliterre becsülhető, amely vízmennyiség a Rhédey-ut alatt haladó szelvényben, a Pece- és Vitéz-utca találkozó pontjában megszemlélt aknáig, tehát mintegy 600 méter hosszban másfél literre szaporodott.

Kiterjedt a szemle a balparti szennyvíz főcsatornának a Körözshöz átvezető vízbújtató utolsó újvárosi aknájáig. Itt a másodpercenkénti vízmennyiség 2-2 liternek találtott a mérésnél.

Az eredmény tehát az, hogy a mintegy 2200 folyómeter hosszú szakaszon a vízszaporodás circa 17 liter másodpercenként.

A talajviznek tehát ebben az esetben aránylag oly csekély mennyiségű beszűremlése észleltetett, amely — tekintve, hogy a csatorna egy méteres darabokból áll s az mélyen vízhardó kavics rétegben van elhelyezve — nem lépi túl azt a határt, amelyet az ily természetű csatornákból gyakorlati szempontból felállítani szokás.

Ebből a szempontból tehát a balparti szennyvíz csatorna a használatnak átadható s a szakbizottság veleményezi ezen csatornának átadását a közhasználatra.

A Széles-utcánál nagyobb baj van a csatornánál. Füzes-utca csatornája közel van a Körözshöz s itt nagyobb a beáramlás, annyira, hogy valószínűleg új, nagyobb kaliberű csatornát kell elhelyezni.

Errenézve megbízták a főmérnököt, hogy szükséges intézkedésekről tegyen jelentést, illetve javaslatot.

A Párispatak beboltozása.

A Páris patak beboltozásánál a városi tanács elkövette azt a hibát, hogy a rendezés folytán nyitott új utcában, amely csak 9 méter széles, mielőtt a beboltozást keresztül vitték volna, emeletes és földszintes házak építését megengedték. Most azu-

MÉLYEN LESZÁLLITOTT ÁRAK
NAGYON OLCSÓ KARÁCSONYI VÁSÁR

Telefonsz.: 788.

Telefonsz.: 788.

BOROS J.

ékszer, óra és látszer áruházában

== RÁKÓCZI-ut. ==

tán csak úgy lehet a beoltozást keresztülvinni, ha erős ducolásokkal biztosítják a házakat a beomlás és rongálástól.

Az itteni állapotokat is megszemlélte a bizottság.

A miniszteri tanácsos véleménye szerint is, az új házak biztonsága szempontjából szükséges a munkagödörök kiducolása, szádfalakkal, amelyeknek méretei a próbaásásoknál lesznek megállapítandók.

A bizottság ezen munkálatokat szükségesnek tartja s szádfalak készítésének árát négyszögméterenkint 20 koronában javasolja megállapítani.

Ez a többlet munka mintegy 15,000 koronába kerül, amelyet elkerülhetett volna a város tanácsa, ha nem adja ki az építési engedélyeket addig, míg a beoltozás el nem készül.

— Meg is jegyezte a miniszteri tanácsos:

— Belekerül ez a munka vagy 15,000 koronába, amelyet fizessen meg a tanács, aki az építkezési engedélyeket kiadta.

A közgyűlés tárgysorozata.

Csütörtökön tartja Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága decemberi közgyűlését.

A tárgysorozat gondoskodik bőven anyagról, hogy egy nap alatt ne érjen véget a tanácskozás.

A gyűlés elején mindjárt két választás lesz. A bejelentési hivatalhoz szükséges irnokot választják meg, míg a másik választás a közigazgatási bizottságban megüresedett 5 tag helyének betöltésére történik.

Ez alkalommal terjeszti be az igazoló választmány az 1913. évre összeállított legtöbb adót fizetők névjegyzékét.

Tárgyalásra kerül a telekfelosztásra vonatkozó szabályrendelet, a keresk. és iparkamara felirata a nyári vasuti menetrend tárgyában, a város szabályozási térképére kiirandó pályázat.

Hosszabb vitára ad alkalmat a Szent László-téren építés alatt álló villamos megállóépület építésének ügye, amelyet a múlt havi közgyűlés tüzött ki a mostani közgyűlésen leendő tárgyalásra.

A tárgysorozat különben a következő:

1. Polgármester havi jelentése. 2. A bejelentési hivatalhoz szervezett irnoki állás választás utján betöltése. 3. A közig. bizottságból 1912. év végével kilépő 5 tag választása. 4. Az igazoló választmány az 1913-ik évre megállapított legtöbb adófizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékét beterjeszti. 5. A m. kir. belügyminiszter a telekfelosztási szabályrendelet jóváhagyó leirata tárgyában. 6. A nvárad kereshedelmi és iparkamara az 1913. évi nyári vasuti menetrend ügyében a m. kir. államvasutakhoz intézett felterjesztését pártolás végett megküldi. 7. A tanács előterjesztése a Szent László-téri villamos vasuti forgalmi házikó építése tárgyában. 8. A tanács előterjesztése a Fácán-sor és a Nilges-u. végénél levő területek parcellázása tárgyában. — 9. A tanács a községi iskolák jövő tanévi költségvetését beterjeszti. 10. A tanács a bejelentési hivatal szolgálatára és kezelésére vonatkozó utasítást tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti. 11. A v. tanács a városi árvaházi szab. rend. módosítására vonatkozó javaslatát beterjeszti. 12. A tanács előterjesztése a vegyvizsgáló állás tárgyában a

földmivvelésügyi m. kir. miniszter által intézett leiratra. 13. A tanács a város szabályozási térképére vonatkozó terv pályázati feltételeit beterjeszti. 14. A tanács előterjesztése az általános napszámber megállapítása és a napszámok községi adó fizetése alóli mentességének kimondása tárgyában. 15. A tanács a nagyvárad tő és celluloid áru gyár r. t. adó, kövezetvám és egyéb kedvezmény iránt beadott kérelmét beterj. 16. A tanács előterjesztése az építőiparosok szövetsége által az építési vízdíj leszállítása iránt beadott kérvényre. 17. A tanács jelentése a villamosmű előtt levő condens vizmedence tisztítása céljából szükséges szivattyúház építése tárgyában. 18. A tanács előterjesztése a város részére szükséges tűzifa szállításra megtartott árlejtés eredményéről. 19. A tanács előterjesztése a városi épületek tűzkár elleni biztosítására megtartott árlejtés eredményéről. 20—25. Segély és kegydíj iránti kérvények. 26—31. Köztér átadási ügyek. 32. Láng József indítványa a vidéki ipar támogatása ügyében. 33. Az Ezredévi emléktéren trafik pavillon ügye. 34—35. Az Apolló építése. 36—37. Szerződés jóváhagyása. 38. A tanács előterjesztése a sorozó bizottság megalakítása iránt. 39—40. Fizetési előleg és szabadságidő iránti kérelmek.

Bordé Ferenc,
főjegyző.

Hajszja két betörő után.

Rendkívül izgalmas éjszakája volt tegnap Nagy-Váradon egy kereskedő családnak. Két városvegi notórius betörő be akart hatolni a lakásba a padláson keresztül. Azonban egy láda feldült s a nagy robaj felverte az egész házat.

A ház a Baross-utca elején áll. Emeletes és a szomszéd tetőkről könnyen megmászható. Az illető kereskedő családjával együtt az emeleten lakik s este tíz óra után lefeküdtek.

Éjfél felé egy óriási zuhanásra felriadt az asszony. A gyermekek mélyen aludtak s a férj tanácstalanul állott a szoba közepén.

— Mi lehetett ez? . . . Macska nem zuhan ilyen nagyot, kutya nem jár fönt . . . Csakis ember lehetett.

Kinos tépelődésben telt el néhány perc. A férfi levette revolverét s abban állapotok meg, hogy felköltik a gyermekeket, hogy meg ne ijedjenek — és belelő a plafonba.

Az asszony felköltötte a gyermekeket, akik remegve bujtak a paplan mögé. A férj mégis meggondolta a dolgot. Óvatosan kilépett a lépcsőházba s bezárta maga után az ajtót.

Elhatározta, hogy valamiképpen rendőrt hív. Kiugrott az utcára és fütülni kezdett.

Nemsokára a szomszédos sötét utcában futott valaki. A Nagypiac felől pedig kocogva jött a poszt.

A rendőr szembe találkozott a futó emberrel.

— Siessen rendőr ur, kiáltotta. Jöjjön hamar, mert itt betörők járnak.

A kereskedő csak nagyot nézett, mikor látta, hogy a rendőr egy rossz ruhájú emberrel jön.

— Ki maga, kérdezték.

— Én? . . . Molnár György vagyok. Éppen erre jártam, mikor láttam valakit a

háztetőn járni. Aztán mindjárt hallottam az ön fütüülését . . . Hát gondoltam, itt csak betörésről lehet szó. Azért sürgettem a rendőrt is . . .

Elhitték neki. Majd kijött az egész család s az egyik kis fiu felkiált:

— Apa, én láttam, hogy egy csunya bácsi a pincébe futott.

Most Molnár György lett a leglázásabb kutató. Vezette őket a pincébe s valóban a répák közt ott vacogott egy csavargó.

— Ugye lopni akartál, támadt rá Molnár. Gyere csak jó pipa.

A „jó pipa“ elbámul. Aztán rájön a kelepőre és rákiált Molnárra:

— Hát kend nem akart! Hiszen maga bontotta fel a tetőt! . . .

Molnár persze tagad. A „gondolkozóban“ azonban beismerte, hogy bizony ő is ott járt a padláson. Meg akart ugrani, de szembejött a rendőr s nem tudott menekülni.

A két betörőt lecsukták.

A Tiszántúl naptára.

Örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy a keresztény közönség körében megindult sajtóakció egyre szebb és szebb gyümölcsöket terem. Lapunk terjed, családi kör, családi kör után nyílik meg előtte s egyre több keresztény lélekben fakad visszhang a keresztény gondolat hívó szavára.

A mi közönségünk megértette a kor hívó szavát, mely a sajtó fontosságára tereli lelkeket figyelmét. Pár hónap alatt százakra menő új sereg gyűlt a keresztény sajtó zászlaja alá s azóta is előfizetőink maguk a lap legbuzgóbb terjesztői.

Ennek viszonzásául a szerkesztőség is igyekszik minden tekintetben kifogástalan lapot adni olvasói kezébe. Az ujság nagyobb terjedelme fokozott munkával jár, de ezt a nagyobb munkásságot kész örömmel fejtjük ki, mikor ellenértékét megtaláljuk a közönség fokozódó elismerésében.

Elhatároztuk azon felül, hogy ujévi ajándéku kiadjuk a

Tiszántúl naptárát.

Ma már csaknem valamennyi lap ad naptárt olvasóinak. Sajnos, a naptárak nagy része ugyanolyan, mint a hitellenes sajtó: nem méltó arra, hogy keresztény család asztalán helyet foglaljon. A

Tiszántúl naptára

ebben a tekintetben is kifogástalan lesz; nemcsak diszes kiállítása, hanem tartalmának előkelő színvonala és korrekt keresztény szelleme is garancia arra nézve, hogy olvasóink szeretettel fogják fogadni.

Kérjük ismételtlen olvasóinkat, terjesszék lapunkat minél szélesebb körben; a hány új előfizetőt szereznek a keresztény sajtónak, annyi új örtüze lobban fel a keresztény Magyarország egyre növekvő taborának.

Középiskolai
magánvizsgára-, érettségire-, javító vizsgákra
egész nyáron át készülhet a **dr. Kallay-fele szemináriumban** (Budapest, IX. Lónyay-utca 18 b. Telefon 125—38.) Eredményei köz-tudomásulag kiválóak.

..HIREK

* Lukács Ödön előadása az új adótörvényekről. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy Lukács Ödön városi tanácsos ur a kamara felkérésére, a folyó 1612. évi december hó 14. napján (szombat) este fél 9 órakor a kamarai színház üléstermében (Teleky-utca 11. szám I. emelet) az új adótörvényekről előadást fog tartani, amelyre az érdekelt köröket ezennel tisztelettel meghívjuk. Nagyvárad, 1912. december hó 10. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár. — Az előadás különösen érdekesnek ígérkezik, mert Lukács Ödön tanácsos elismert szaktekinély az adóügyekben.

* Athelyezés a honvédséghez. Kalmár Károly 82. gyalogezredbeli hadnagyot a 4-ik honvéd gyalogezredhez, Tunyoghy Emil 39. gyalogezredbeli hadnagyot a 3-ik honvéd gyalogezredhez, dr. Erős Lajos 65. gyalogezredbeli hadnagyot a 4-ik honvéd gyalogezredhez, Vrbovszky Vilmos 39. gyalogezredbeli hadnagyot a 8-ik honvéd gyalogezredhez, dr. Váli Péter 37. gyalogezredbeli hadnagyot pedig a 4-ik honvéd gyalogezred tartalékába helyezték át.

* Kinevezés. Az igazságügyi miniszter dr. Zsiska Dániel nagyvárad kir. törvényszéki joggyakornokot a szolnoki, dr. Aliquander Kálmán nagyvárad kir. törvényszéki joggyakornokot a nagyvárad kir. törvényszékhez jegyzökké nevezte ki. Ugyancsak az igazságügyi miniszter dr. Mikes Jenő bírósági jegyzőt ügyészéi megbízottá nevezte ki. A pénzügyminiszter Halász Imre kiskágyai lakost ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakornoknak nevezte ki és a székelyhídi adóhivatalhoz rendelte szolgáltatételre.

* Adóügyi iroda a keresk. kamarában. Tudomására hozzuk az érdekelteknek a következőket: kamaránk a közelmúltban adó és illetékügyi tudakozódó irodát állított fel. Az irodavezetőség díjtalanul ad kizárólag kereskedőknek és iparosoknak felvilágosítást mindennemű adó és illetékügyi kérdésben; nevezetesen utbaigazítja az adózókat a bevallási iv helyes kitöltése, a beadványok elkészítése, végrehajtásnál adókiivető, adófelszólamlási bizottságok, közigazgatási bíróság előtti eljárások, fogyasztási adók, okiratok bélyegei, kamarai és egyéb illetékek befizetése, leírása stb. tekintetében. Az iroda minden kérdésben teljesen díjtalanul jár el. Tekintettel tehát erre, valamint arra is, hogy a kamara elnöksége az új adótörvények életbeléptetését követő tájékoztatásból eredő esetleges joghátrányok elkerülésére egyenesen a kereskedők és iparosok érdekében szervezte az irodát, ismételtén felhívjuk az érdekelteket, hogy a felmerülő szükség esetén bizalommal forduljanak az iroda vezetőségéhez. Hivatalos órák: minden kedden, csütörtökön és pénteken d. u. 4—6-ig a kamara színházában. Teleky-u. 11. sz. a. Ugyaneznap tudatjuk, hogy az új adótörvények népszerű ismertetését tárgyaló röpivek 2-ik füzetét elkészült s azokat bárkinek díjtalanul bocsájtjuk rendelkezésére. Nagyvárad, 1912. december hó 9. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: dr. Moskovits József, elnök, dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* Napoleon orosz hadjárata. A háboru ma a legaktuálisabb, legizgatóbb kérdés, természetes tehát, hogy a közönség a szokottnál is nagyobb számban jelent meg tegnap a Katholikus Kör vetítőestélyén, ahol az ujkor egyik legnagyobb és legborzalmasabb háboruját, nagy Napoleon oroszországi hadjáratát mutatták be. Dr. Kovács S. János felsőkereskedelmi iskolai igazgató tartotta az előadást, aki a színes vetített képek során élvezetes, népszerű modorban, de mindig a komoly, tárgyilagos történelem alapján állva mondotta el a Napoleonra nézve oly szomorú nevezetességű orosz hadjárat történetét. A kiváló előadót a jelen voltak élénken megtapsolták. Kovács S. János előadását megelőzőleg mozgóképek mutatták be a francia hadseregszemlét. — Jövő kedden Dr. Karácsonyi János folytatja szentföldi utját, melynek során Bethlehem, Názáreth, Jerikó, a Genezáreti tó vidéke stb. kerülnek elő.

* A megyei vicinális mérnök fizetése. Biharvármegye külön állást rendszerezett még évekkal ezelőtt a vicinális közutak ügyeinek intézésére. Ezt az állást Székely Sándor mérnök tölti most be. A vicinális mérnök fizetését 1908. évben rendezte a vármegye s akkor 1909-től kezdve évi 3200 koronában és megfelelő lakbérben állapította meg a IX. fokozat szerint. A vicinális mérnök ez év végén tölti be a 4. évet szolgálatából, amikor is automaticae elő kellene lépnie. A mérnök ezért tegnap kérvényt adott be a vármegye alispánjához. Kéri az alispánt, hogy a törvényhatóságnál eszközölje ki, hogy az 1912. évi státusz törvény alapján, fizetése a VIII. fizetési fokozat szerint állapíttassék meg. A kérvénnyel a vármegye decemberi közgyűlése fog foglalkozni.

* Ujházi Ede Nagyváradon. A tegnap esti gyorsvonatról ismerős — de mennyire ismerős! — vendége érkezett Nagyváradnak: Ujházi Ede. Egyedül érkezett, de természetesen már a városba nem egyedül ment be. Hiszen a mesternek annyi őszinte, igaz tisztelője van Nagyváradon!

* Temetés. Tegnap délután nagy részvét mellett temették el dr. Medvigy Gábor ügyvéd alig 4 éves kis leánykáját, Hlatky Endre főispán unokáját: Annuskát. Nagyszámu intelligens közönség volt jelen a gyászház előtt. A temetést Imrik S. Zoltán plébános végezte. A kis koporsót remek koszoruk borították, amelyekkel a bánatos családtagok, a rokonok és jóbarátok vettek bucsut a kis ártatlan lélektől. A díszes temetést Germán Károly temetkezési intézete rendezte.

* A Népszövetség csoportvezetőit kéri az igazgató, szíveskedjenek ma, szerdán este 6 órakor Székely Lajos jegyző lakásán (Körözs-u. 6. sz.) megjelenni és a vasárnapi ünnepélyre szóló meghívókat átvenni.

* Országos betörő a hosszupályi állomáson. Tegnap reggel a hosszupályi állomáson izgalmas jelenetek játszódtak le. A már induló készülő vonat utasai között feltűnt a csendőröknek egy fekete-bajusszas ember, kinek erősen a szemére volt huzva a kalapja. A gyanús utas mikor észrevette a csendőröket, hogy feléje közelednek, félre lökte az embereket és futásnak eredt. A csendőrök üldözőbe fogták. A menekülő ember egy kerítésen akarta átvetni magát, ekkor azonban észre vette, hogy az egyik csendőr fegyver feléje van

irányítva. Meg se mert mozdulni. A kerítés tetején várta be, míg megérkeznek a csendőrök, akik letartóztatták. Ekkor állapították meg a csendőrök, hogy egy országosan körözött betörőt fogtak el. Az illetőt Maradi Lajosnak hívják. Az országos betörő Hosszupályiban épen a gazdák viszonyai után tudakozódott és csak a csendőrök közbelépésének tulajdonítható, hogy valami nagyobb szabású betörést nem követett el.

* „Ölekezés céljából.” Guró Gábor sörözés közben egy Petrika Mihály botyáni lakos hajlott, ölekezés céljából. Néhány perc múlva az ölekező ember eltávozott. Fizetésre került a sor, s ekkor észrevette, hogy sárga bőrtárcája 380 koronával együtt hiányzik. Azonnal kutatták Petrika eltávozását, őt nem találták, de az üres bőrtárcát az asztal alatt megtalálták. Az így gyanúsított Petrika Mihály után keresésre indult s ma végre a váradvelencei vasuti állomásnál megtalálta Petrika Mihályt. Előállított a rendőrkapitányi hivatalnál, ahol a feljelentésben foglaltakat tagadta, de panaszosnak 3 földije is igazolja, hogy Petrika az ittas panaszos a korcsmában ölegette. Valószínű, hogy ő volt a tettes.

* Tilos a kivándorlás. Lukács László miniszterelnök tegnap két körrendeletet intézett minden hatósághoz. A rendelet értelmében a fegyveres erő kötelékébe tartozó egyének részére utlevelet kiadni nem szabad. A másik rendeletben a védköteles férfi személyek kivándorlását egy évre általában megtiltja a miniszter. A rendelet már tegnap életbe is lépett.

* Nagy vörhenyjárvány Vánocsodon. Vánocsod községben veszedelmes mérveket öltött a vörhenyjárvány. Szeptember hóban volt az első megbetegedés s azóta nap mint nap nő a betegek száma. Jelenleg 29 vörheny beteg van a midősze 1936 lelket számláló községben. A belügyminiszter már járványorvost is rendelt ki a községbe s ez dr. Szántó Lajos, már el is foglalta állását. Az alispán mindhárom iskolát bezáratta. A hatóság mindent elkövet, hogy megfékezze a dühöngő járványt, amelynek halottja is van.

* Veszedelmesen sikosaka járdák szerte a városban. Annyira lanyha a rendőrség ellenőrzése, hogy a legforgalmasabb utcákon óránként történnek szerencsétlenségek. A Schlauch-tér elején tegnap egy uri nő úgy elvágódott, hogy kocsin kellett hazavinni. A Múzeum-utcán egy szegény vasutas felesége elsiklott a gyalogjárón, amikor az ura ebédjét vitte és a bögréből kifordult a földre az egész ebéd. Csodáljuk igazán ezt a felületességet. Mert vagy a város tartozik gondoztatni a járdát, vagy a telektulajdonos. Akár így, akár úgy áll is a dolog, a rendőrség a hibás. Tessék föl hívni azt, aki köteles vele, hogy tegye járhatóvá a járdáját.

* Gyűjtött a szerbeknek. Makóról táviratozzák a Magyar Kurirnak: Az utóbbi időben feltűnt, hogy Csanádmegye községeiben különösen sokat forgolódik a nép között Zumarovits Dusan ócsanádi szerb pap. Leginkább olyan helyeken jelent meg, ahol tömegesen gyűltek össze az egyszerűbb emberek, akikkel a különben elég népszerű pap rendszerint hosszasan elbeszélgetett. Kezdetben nem tulajdonítottak Zumarovits érintkezésének semmi különösebb fontosságot és a csendőrség is csak akkor lett figyelmesebb, amikor arról kezdtek suttogni, hogy Zumarovits a balkáni szerbek részére pénzt gyűjt. Ettől kezdve a csendőrség figyelemmel kísérte a papnak a

nép között való forgolódását és a megfigyelés eredményével is járt, mert rájöttek, hogy Zumarovits Apátfalva község lakosai között is gyűjtött. A hatóság a nála talált gyűjtött pénzt elkobozta, a szerb irásokkal együtt és ellene megindította az eljárást.

* **Szerb tolvaj.** Tegnap délután egy szerb legényt kísért két csendőr a nagyszalontai járásbíróság börtönébe. A szerb fiu büne az volt, hogy a sarkadi cukorgyárban egyik munkástársától husz koronát ellopt. Saját vallomása szerint azért, hogy utiköltésége legyen. Haza akar menni Szerbiába — a háborúba. A vizsgálat azonban kiderítette, hogy Kokor Ibót — ez a szerb legény neve — nem ilyen hazafias szándék vezette, mert a pénzt mindjárt el is kártyázta. Letartóztatták.

* **Mestertanfolyamok Nagyváradon.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a m. kir. technológiai iparmúzeum ipari továbbképző tanfolyamainak vezetősége a folyó tanévben Nagyváradon egy férfi szabó, egy női szabó és egy cipész mesteri tanfolyamot szervez, amennyiben azok látogatására kellő számu hallgató jelentkezik. A szóban levő tanfolyamok a jövő 1913. jan. 2. napján nyitnak meg. A férfi szabók tanfolyamára hallgatók a szükséges számban jelentkezhetnek, míg a cipészek és a női szabók tanfolyamára eddig kellő számban nem jelentkeztek. Az említett tanfolyamokra jelentkezéseket elfogad Szücs Izsó ur a tanfolyam vezetője a nagyváradai szakirányú tanonciskola igazgatója. Nagyvárad, 1912. december hó 9. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

A ROSZ PÉNZVISZONYOK MIATT

karácsonyra minden elfogadható
olcsó árban kaphatók arany,
ezüst ékszerek, gyűrűk és órák

SZILÁGYI GÉZA és TÁRSÁNÁL
RÁKÓCZI-UTON. Helyi és vidéki telefon 630.

x **Szülők figyelmébe.** Legszébb karácsonyi ajándék jól tanuló fiúk részére egy jól lövő fióbert. A legnagyobb örömet csakis ezzel szerezhetünk, semmi más ajándék nem teszi meg azt a hatást, mert a fiúk vérében már benne van a fegyver iránti vágy, ezt minden felnőtt férfi tapasztalatból tudja. Tehát, ha fiainknak örömet akarunk szerezni és őket a tanulásra serkenteni, úgy vegyünk **Ladányi** puskaműves Rákóczi uti üzletében, ahol jótállás mellett lehet mindenféle árban a legjobbat kapni. Töltények és fegyverjavítások, új fegyverek, lőpor és serét vadászati kellékek nagy választékban. Telefonszám: 269.

x **Aszódi** olcsó karácsonyi vásárja **Kossuth utca Sas-palota.** A helyi és vidéki mélyen tisztelt, vevőközönség b. tudomására hozom, hogy friss déli áruim megérkeztek. Vidékieknek szállít postán Magyarország bármely állomására a közkedveit **aszódi-cég.** Elsőrendű datolya, malaga és füge, óriás tiroli maroni, olasz mogyoró és cocusdió, mézédés narancs és érett citrom, remek cukrozott déli gyümölcsök, hámulatós szép és kitűnő ízű theasütemények, legnemesebb fajú kínai theák, valódi angol és francia rumok igazán meglepő olcsó árt. Dús választék **karácsonyi** és **ujévi** cukorkákban, nagyban és kicsinyben. Állandóan friss pörkölt zamatos kávé 8-féle vegyületekből, melyből próbarendelést méltóztatassanak tenni. Kiváló tisztelettel: **Aszódi Mihály** trieszti kávé és thea közvetlen behozatala, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő. Telefonszám egész megyére 635. Fiók telefon 1016. Fióközlés **Cukorka Király** Ker-utca. — **Csokoldé Király** Rákóczi ut. Telefon 610. — Gerbeaud cukorkák és sütemények friss minőségben.

x **Jó főzőnő** ajánlkozik urf házakhoz alkalmi ebédeket és vacsorákat főzni. **Serdültné,** Szigligeti utca 11. sz.

Valódi **Amerikai** és **Chassala** cipők, legjobb **Borolino** és **Pichler** kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerzethetők be.

Praktikus és olcsó

ékszer- és óra-ajándékok

Schmutzler Jánosnál

szerzethetők be Nagyvárad, Bazar-épület.

Órajavítások szakszerűen eszközöztetnek.

x **Ungváry Gergely** könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolyazárda). Ajánlja dűsan felszerelt raktárát, **szépirodalmi** és **ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb művészi** lapokban.

x **Egy 5 szobás lakás Rákóczi-ut 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.**

x **Kossuth-utca 6. sz. ház** emeletén a Körözs feletti oldalon modern **három szobás lakás** mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

A „**Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.**“ sertéshizlaldájában (**Össi-tér**) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.

x **Karaguly E.** úri szabó-üzletét november hó 1-től **Rimanóczy-utca, Guttmanházba** áthelyezte.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Szerda: A farkas.
Csütörtök: délután A vasgyáros, ifjúsági előadás, este Artatlan Zsuzsi.
Péntek: Szép Heléna.
Szombat: Tatárjárás.

A vasgyáros. Csütörtökön délután 3 órai kezdettel ifjúsági előadást tartanak. Szinre kerül Ohnet György örökbecsű színműirodalmi alkotása: A vasgyáros. Claire szerepét ez alkalommal E. Kovács Mariska játssza.

Artatlan Zsuzsi. A mult színi évad egyik szép sikerű operettjét, az Artatlan Zsuzsi eleveníti fel csütörtökön este a színház. A kedves zenéjü reprice ujszerű érdekessége, hogy a vezető-szerepek egy-kettő kivételével teljesen új kezekben vannak.

Éva. Még javában tartanak Molnár Ferenc frenetikus hatású álomképeinek pompás előadásai, amelyek a drámai ensemble jelentős sikere mellett bizonyítanak és máris nemes versenyre készen állanak az operette szereplői, hogy diadalra vigyék az ideai színházi szezon egyik legnagyobb slágerének ígérkező Évát. Lehár világhírűvé vált bájos zenéjü operetteje Nagyváradon bécsi

rendezésben kerül színre, amely jóval fényesebb, a szerzők intencióinak jobban megfelelő, mint a pesti rendezés, amely ennek a remek drámai motívumú operettének bántóan mulatságos színezést ad, Nagyváradon teljesen új, pazar díszletekkel, fényes kosztümözéssel kerül előadásra az Éva, amely a jövő színházi hétnek valósággal szenzációja lesz.

EGYESÜLETEK

A Katholikus Kör választmányi ülése. A Katholikus Kör igazgató választmányja, ma, folyó hó 11-én este 6 órakor saját helyiségében ülést tart.

IGAZSÁG- SZOIGÁLTATÁS

Csöd a Zöldfa-utcán. A nagyvárad kir. törvényszék esődbírósága tegnap elrendelte a csődöt egyik zöldfa-utcai cég, a Lefkovics és Kácsér cég ellen. A bukott cég ellen büntető feljelentést is tettek. Az Első Délmagyarországi Kalapgyár dr. Kotzó Jenő ügyvéd utján tette meg a feljelentést családja miatt. A cég már október hónapban fizetésképtelenséget jelentett be és megkezdte a hitelezőkkel az egyezkedési tárgyalásokat. Ezalatt azonban újra vásárolt árukat hitelbe, vagy 8—10000 korona értékben, az árukat el is adta, illetve ügyesen elárveztette és ismét csak nem fizetett. Erre a temesvári cég megnyitotta a csődöt Lefkovics és Kácsér ellen, egyben pedig büntető feljelentést is tett ellenük.

TÁVIRÁTOK

Az új adótörvényeket felfüggesztik.

Bécs, dec. 10.

(Saját tudósítónktól.) A kormány Tisza István javaslatára elfogja határozni, hogy az új adótörvényeket 1914. évben lépteti életbe.

Bibornoki kalaptétel.

Bécs, dec. 10.

(Saját tud.) Csütörtökön délelőtt 11 órakor fog végbemenni az udvari templomban báró Hornig Károly püspök bibornoki kalapfel-tétele. A király képviselője Ferenc Ferdinánd trónörökös fog megjelenni. A kormányt Lukács László és Zichy János fogják képviselni.

Izgatnak az oroszok!

Pétervár, dec. 10.

Az oroszok még a báltermekben is izgatnak a szerbek mellett. Bobrinszky képviselő egy pétervári

bálteremben tüzes beszédet tartott. „Segíteni kell szerb testvéreinket, mondotta, hogy felszabaduljanak a dunai monarchia alól.“

Brutális szerbek.

Bécs, dec. 10.

(Saját tud.) A szerbek rettenetesen kegyetlenkednek Albániában. Asszonyokat élve eltemetnek s csuful megcsónkítanak. Pasics titkolja a kegyetlenkedést, de a legszigorubb parancs sem tudja megfékezni a vad szerb hordákat.

Korcsolyázó gyermekek katasztrófája.

Berlin, dec. 10.

Rémes szerencsétlenség történt tegnap a Majnán. Aschaffenburg környékén. A faulhachi parton nyüzsögtek a korcsolyázó gyermekek, csupa 8-10 éves fiú és leány. A folyó jege beszakadt alattuk, a gyermekek a jég alá kerültek, lett nagy sikoltozás Faulbachból odarohant a nép. Csaklyakkal törték a jeget és sok gyermeket kimentettek. Csak késő este hagyták abba nehéz munkájukat a falubeliek s akkor még hat kis leány hiányzott.

Regényesarnok.

GYÖNGYVIRÁG.

Irta Cseres Andor.

Móric, amikor Gyöngyvirággal találkozott, feltette magában, hogy még ma nyilatkozni fog, meg fogja mondani a leánynak, hogy szereti, hogy az életet vele akarja átélni, hogy nőül veszi.

A délután azonban atyjával kellett eltöltenie, akinek beszámolt arról, amit tapasztalt az uradalomban és ez hosszú időt vett igénybe.

Ez alatt Elza is haza tért.

El volt határozva arra, hogy a bátyját Miksát büne jóvátételére rá veszi s a párbajt meggátolja, Margitot általa nőül véteti. Mit ért azonban mindez ama esőkönyösségen, amit Miksa mutatott.

A megrémült asszony férje hajthatatlan volt.

Elzát kereste tehát fel, elmondotta, hogy mi sors vár a családra, mert a veje és a fia szemben állanak egymással élet-halálra. Bármelyiket érje a végzet csapása, rettenetes gyász éri a családot.

A báróné kétségbe esve futott férjéhez, sikoltozásaival kétségbe ejtette Móricot is, a grófné kezeit tördelve kísérté mindenütt.

— Végünk van! hogy a palotánk szakadt volna rá a Hellebrandra, mikor betette a lábát hozzánk.

— Mi bajod? kérdezte egyszerre a bankár és a fia.

— Mi bajom? hát az a bajom, hogy az a gyilkos huszár meg akarja gyilkolni a Miksa fiamat! — Mit bámultok rám? fússatok a rendőrségre, a polgármesterhez, a főispánhoz, a miniszterhez, rendeljétek ki a katonaságot, a csendőrséget, a rendőröket, különben mehet a Miksa. — Te, kopasz fejű! — fordult a férjéhez ökleit emelgetve — mintha nem is a fiad volna!

A bankár ajkán gunyos mosoly jelent meg, ott hagyta a kiáltozó asszonyt és felkereste Miksát.

Majd nem sok idő múltán visszatért,

félre hitta a feleségét és halkán, sugva monddta neki:

— Léni, hallgas! — a fiú Gyöngyvirágot akarja, ezért eszelte ki ilyen módon a kelepeét.

— Ugy! — mondotta az asszony és elesendesedett.

Elza oda rohant a beszélgetőkhoz.

— Atyám! anyám! — Kiáltozta kétségbe esve — ne hagyjatok el.

A mama lenézett a padozatra és csendesen válaszolt:

— Csak te légy nyugodt, a bárói méltóság nem engedi, hogy Miksa meghátráljon.

— Te is ezt mondd, anyám! — sikoltott Elza.

Móric a hugához ment, karjaiba vette és kivitte a szobából.

— Te, Jékel, hátha nem igaz? — kérde a báróné.

— Én nem vagyok Jékel! — én Jenő vagyok! — felelte szigoruan a bankár. — Miksa maga mondta, Miksa nemes vér, ő nem fog hazudni.

A báróné eltávozott, a férje megint a régre vonatkozott, hogy ezek a férjek nem akarnak felejtetni.

Amikor Móric a hugát kivitte a szobából, aki a jövő reménytelensége miatt kétségbe esve se holt se eleven nem volt, a folyosón Gyöngyvirággal találkozott.

Az elzászi éppen elhagyni akarta a palotát, hogy abba soha vissza ne térjen, hogy elmerüljön végképen az emberek nagy tömegébe, abba a tengerbe, mely hullámsaiba befogadja ugyan az egyént, de végül még is kiteszi a partra a — halottat.

Móricz könyörgő hangon kérte, hogy segítsen Elza támogatásában, mert ahol segíteni kell, ott a nő soha sem tagadja meg magát.

Az asszonyt bevitték a Gyöngyvirág szobájába.

— Mi történt megint? — kérdezte a strassburgi.

— Tudja! — felelt Móricz, — az a párbaj, amit az imént tudtam meg.

— Mindent tudok! — válaszolta a leány. — Sajnos, itt segíteni nem lehet.

A gróf katona, a becsület fogalma más a tisztí kardbojt felett mint a mienk, A gróf nem engedhet. Pedig a hiba jóvá tehető.

— Hogyan? — kérde Móric.

— Margit a Miksa áldozata.

— Gyalázat! — Kiáltott fel Móric. —

Az én öcsém azt tudta tenni? — megyek hozzá rá kényszeríteni, hogy bűnét jóvátegyje.

Móric eltávozott és felkereste Miksát.

— Mi bajotok van, hogy egyik a másik után zaklat? — Kérdé Miksa.

Móric végignézett öccsén, szemeiből a megvetés hideg sugarai ömlöttek reá.

— Még kérdezed? — szólt fagyosan

Móric — mit tettél? — felelj nekem.

— Nem tartozom számolni tetteimről!

— A bárói méltóságot elfogadtad, visel-

ned kell tisztességeit is.

Miksa felkacagott.

— Te, Móric! — kiáltotta gunynyal —

tudod-e te, hogy mi lesz a zsidóból, mikor báróvá emelik? Úszög a tengeri-száron. Én báró vagyok ugyan, de megmaradtam őseim hitében. Hogyha feltörtem az egyiptomiak kincses kamaráját, amit elvettem onnét, vízem magammal a Vörös-tengeren az ígért földére.

— Ennek a párbajnak nem szabad megtörténnie.

— Ki mondja azt? — riadt fel Miksa.

— Hogyha csak egy darabot kaptál volna abból, amit én egész özönnel kaptam, az utfélen gyilkolnád le azt az embert, aki családukba betolakodott.

— Miksa, az Istenért, mit akarsz?

A férfi vállat vont.

— Mit akarok tenni? férfias cselekedetet. Egy nő soha sem érdemes arra, hogy életünket kockáztassuk érte.

— Te mondd!

— Ah, én mondom! — a kockázat nem érte van.

— Mondd hát miért?

— Te azt kívánod, hogy szégyenemet én magam tárjam fel! — én, aki testi erőre gyengébb voltam nála, de a fegyverben nincs izom!

— Gondolj Elzára!

— Elza — meghalt.

Miksa elfordult bátyjától, tudára adván, hogy több szava nincs hozzá.

— Miksa! mondotta Móric ez újabb sértésre a dühtől lángolóan — vedd tudomásul, hogyha életben maradsz a párbaj után én tiporlak össze, vagy te fogsz megölni engem.

Miksa lábával dobbantott.

— Elég! ha nem kotródsz, leütlek mint a kutyát! és megfordult.

A két testvér dühben égett, lángoló tekintettel nézték végig egymást.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Pályázat katonai szükségletekre. A budapesti 4. hadtest hadbiztosága az 1913. évi január hó 1-től december hó 31-ig terjedő időre szükséges üzemtárgyak, kádár, áruk, üvegáruk, porcelán és cseréparuk szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1912. december hó 18. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól délután 2 óráig megtekinthetők.

Gabona üzlet.

Irányszat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	— — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	— — —	531.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	373.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	713.—
Rimamurányi	— — —	689.—

SZERKESZTŐI PÓSTÁJÁZÓ

Sajtóhibák. Bennünket is bosszantott az a tömérdek sajtóhiba, mikor például a nagyváradi henvédüzérekét Lugos helyett Lapos-ra teszi a szedő, a Molnárt dicsőítő héber kritikákat ó-szövet-ségi forrás helyett ószinteségi forrásból származtatja stb. De hát erről nem mi tehetünk. Figyelmeztettük a korrektort nagyobb gondosságra s arra, hogy a kefelevonatot hasonlítsa össze a kéziratokkal is.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut, 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében
 fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
 Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

Haninacs megelekedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnetta-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Kajári Dezső

villamosvilágítási vállalata

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. sz.

Készíti a legmodernebb villamos világítási és erőátviteli házteléfono **csengő berendezéseket**. Motor és dinamó tekercselések és szakszerű javítások. **Izléses kivitelű oszillárokat rajz szerint készít és átalakít. Éjjeli ügyeletes szolgálat.**

Telefonszám 1192.

DEUTSCH SIMON

MŰBÚTOR-ASZTALOS

NAGYVÁRAD, ŐR-UTCA 6.

Ajánlja saját készítményű hálószoba-, ebédlő-, előszoba- és konyha modern kivitelű berendezéseit, melyekből háló- és ebédlő-szoba állandóan nagy raktár. Javítások jutányos árban. Költségvetés díjtalan. Levelekre válasz. Meghívásra azonnal jövök.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaság, Nagyvárad.

Értesítés.

Tisztelt üzletfeleinket ezennel értesítjük, hogy Teleky-utca 5. sz. alatt, a volt Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank üzlethelyiségében levő fiókunkat csak ez évi december hó 14-ig tartjuk fenn, miután e napon Bémer-tér 4. sz. alatt ujonnan épült intézeti központi helyiségünkbe költözünk át.

Kérjük tehát t. üzletfeleinket, hogy december 14-től kezdve bennünket már önnöti új helyiségünkben (Bémer-tér, 4. sz.) sziveskedjenek felkeresni.

Nagyvárad, 1912. december 5.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ.

Uj! ■ **Uj!**

Házi szemét fuvarozási vállalat.

1912. november hó 1-én megindítottam új vállalatomat. Naponként, hetenkénti kiszállítást fől vállalok; b. megrendelésekre személyesen megjelenek és pontosan szállítom. Tisztelettel

S. Czeglédy János

SZENT ANNA-UTCZA 28.

Telephon 10-83. szám.

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
 11-64.

Nagyváradon, Gerliczi-utcza.

TELEFON
 11-64.

Üvegcsiszolás
 Üvegvesés
 Üvegbetétek
 Kirakatbetétek
 Üvegdzés

Öntött tükrök
 Coll-tükrök 2. mm. vastag
 Polirt és finn tükrök
 Faönttükrök

Fémkeretezés
 Réz, nickel foglalatok
 Diszüvegezés
 Üvegfestészet
 Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzünk
 Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
 Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok kiképzésére. Hajlitott tükörüvegek.

Ez a „Muki” művész

szájharmonika dobbal. Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A dalokat a művész harmónikán játszik, a valódi bőrrel ellátott dob pedig kíséretül szolgál. Ara tokkal és egy mesés ajándékkal együtt csak 4 korona.

Wagner a „Hangszer Király”

országszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában, Budapest, József-körut 15. Fényképes árjegyzék ingyen.

ÓVÁS: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Kiadó legelő.

A margittai járás B. királyi község határában fekvő birtokomnak mintegy 220 magyar holdat kitevő legelő és kaszáló részét mostani december 15-től 1913. évi december 1-ig egészben, esetleg két részben is legeltetés céljából kiadom, van rajta egy 100 darab jószágra való istálló, melynek használata 1913. évi május 5-ig megegyezés esetén legelő bérlettel jár, gazdaságomban legelő mellett nagymennyiségű szalma van, melyből korlátolt mennyiségben ingyen adok trágya termelés végett. Ajánlatok a haszonbéri összeg és esetleges feltételekkel 1912. évi december 20-ig **Kacsora Károly földbirtokoshoz Margittára** címzendő.

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagypiac-tér 1. Telefon 969. Gyár: 1062.

Cement, gipsz, nád, fedéllemez, cserép, kőpor, oltott mész stb. eladás.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzando és 1 napban egyszer felhuzando toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra. Saját ház.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsvey-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Cipőt, kalapot

és

uri divat cikket

legolcsóbban csak

Fekete Jenőnél

Nagyváradon

Bémer-téren ELITE kávéház

mellett szerezhethük be.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Ő CSÁSZ. ÉS APOST. KIR. FELSÉGÉNEK

közös katonai jóté-

XXIX-ik cs. és kir.

LEGFELSŐ FELHATALMAZÁSA FOLYTÁN

kony célokra szánt

államsorsjáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz 625.000 kor. összértékben.

A főnyeremény

200.000

korona.

A huzás 1912. december 19-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirada-hivataloknál, vasuti állomásokon és váltótűzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

MEZEY JÁNOS ÉS TSA

Nagyváradon, Szent László-tér és Teleki-utca sarkán

KARÁCSONYI és TÉLI IDÉNYCIKKEK:

mindennemű fűszer, csemege, cukorka, thea, thea-sütemény, rum, likőr, bor, pezsgő, hazai- és déli gyümölcs, KARÁCSONYFA DISZEK nagy választékban

Telefonsz.:
249.

SZOLID SZABOTT ÁRAKBAN!

Telefonsz.:
249.

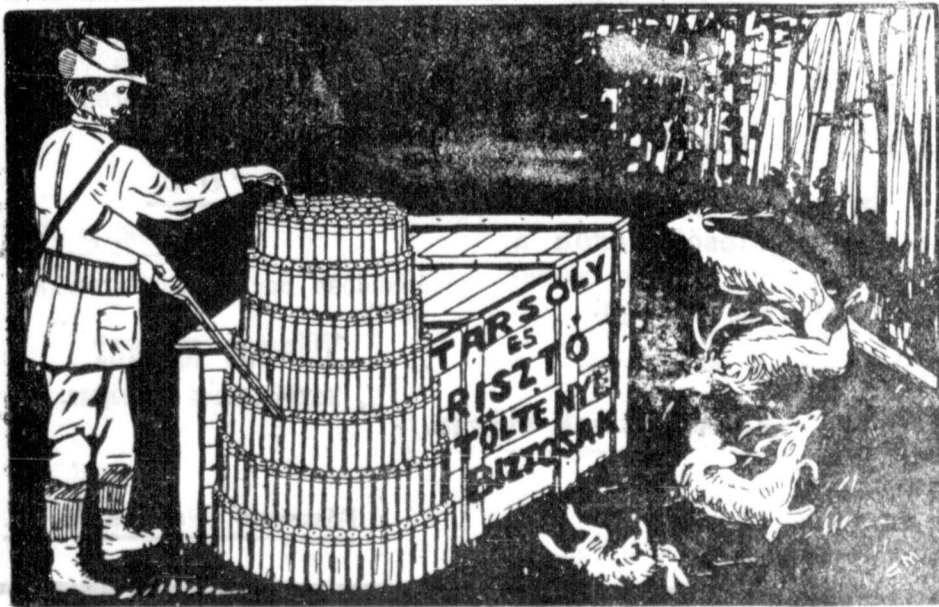
Flegman

divatáruházában

Nagyvárad, Bémer-tér.

Leszállított árak:

Leány felöltők	20 koronától
Női téli felöltők	50 koronától
Peluche felöltők	75 koronától
Szőrme bundák	100 koronától
Perzsiáner kabátok	500 koronától
Costüm kelmék	3 koronától
Bluz kelmék	2 koronától
Barchetok	50 fillértől
Reklam szövet 120 cm. széles	1 koronától
Reklam flanel	45 fillértől

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek
Vadászati felszerelések

Eredeti Valtersdorfi töltények

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.